

[Stegger Nielsen.]

vel ikke mindst på et felt som netop retsplejen. Med den nyordning, der gennem kommissionens arbejde foresloges på de forskellige områder, måtte man da også finde det påkrævet at gennemføre et ensartet retssystem i Grønland, gældende for alle, grønlændere som danske, også af den grund, at den grønlandske befolkning nu står på et betydeligt højere udviklingsstrin, end da man fik anordningen i 1926. Ved udformningen af nærværende lovforslag har man dog været opmærksom på de særlige grønlandske forhold og lempet sig herefter.

Det lovforslag, vi behandler i dag i det høje landsting, tilsigter at skabe de nødvendige organer til håndhævelse af retsplejen og give disse organer de fornødne bestemmelser for formålet og tillige at sikre ensartethed i udøvelsen. Forbilledet har i så henseende været retsplejelovgivningen i de mere udviklede samfund, særlig vort eget danske samfund, men en vis tilpasning efter de lokale tilstande i det udstrakte land har været nødvendig, også af den grund, at retsplejen i Grønland foreslås opbygget i overvejende grad på lægmands- og ikke rent juridiske institutioner. Derfor er der i lovforslaget indføjet bestemte regler om såvel den processuelle fremgangsmåde som vedrørende processens gang og parters og vidners stilling under sagens behandling. En sådan nødvendig vejledning overfor en lægmandsstol, som her gives, må hilses med megen tilfredshed.

Det er altså ikke gørligt heltud at gennemføre den danske retsplejelovs regler i en tilsvarende grønlandsk lov, men de mere end 30 års erfaring, den danske lovgivning har givet, var selvsagt et godt grundlag at bygge også denne nye lovgivning op på, stadig dog erindrende, at det danske retssystem hviler på en samfundsorganisation og samfundsofbygning, der er betydelig mere udviklet end den grønlandske. Manglen på materielle retsregler, de store afstande i Grønland, de vanskelige samfærdselsforhold og endelig det forhold, at den grønlandske befolkning ikke som den danske vil være i stand til selv at varetage sine interesser under en retssag, gør afvigelse nødvendige, afvigelser, som vel efterhånden vil forsvinde med udviklingen — det må man håbe. Man har f. eks. i lovforslaget ikke ment at kunne anvise en bestemt fremgangsmåde for retsudøvelsen. Fri proces foreslås således ikke, da man skønner, grundlaget herfor mangler, og der kunne nævnes forskellige andre enkeltheder, som jeg ikke her skal komme ind på.

Lovforslaget rummer 7 kapitler, hvert med et anseligt antal paragraffer, ialt 160, som også nævnt af den ærede ordfører for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Steincke. Jeg er enig i, at det ved denne første behandling ikke er betimeligt at gå i enkeltheder, det må man forbeholde sig til den senere udvalgsbehandling, og jeg skal til slut kun nævne nogle ganske få ting, som jeg har hæftet mig ved.

Domsmagten, der omtales i kapitel 1, omfatter altså den grønlandske landsret, overretten eller appelretten, og de grønlandske underretter, 1 for hver kommune, det vil sige ialt 16 underretter; det er rene lægmandsretter. Der er dog det forbehold, at enkelte små kommuner kan sammenlægges til een retskreds. Landsretten består af en af kongen udnævnt landsdommer som formand og 2 domsmænd, valgt af landsrådet. Underretterne består af en kredsdommer som retsformand og 2 domsmænd. Kredsdommeren beskikkes af landsdommeren efter forhandling med landshøvdingen for 4 år ad gangen. Landsdommeren skal opfylde de betingelser, der gælder for at blive dommer i Danmark. Lægdommere skal opfylde betingelsen for valgret og valgbarhed til de kommunale råd. Domstolens kompetence omhandles i kapitel 1, §§ 13, 14, 15 og 16. Der indføres en politimyndighed — noget helt nyt for Grønland — på 5 danske politibetjente og 5 grønlandske underbetjente, og kommunefogder udøver den stedlige underste politimyndighed. Så findes der i dette kapitel en række bestemmelser vedrørende retsplejens udøvelse såsom sikring af parters og vidners stilling under processen, og underretterne får vejledning i retsudøvelsen af landsdommeren — sikkert en meget vigtig bestemmelse.

I kapitel 3, § 1, står, at retssager anlægges ved underretten i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl. Såfremt sagsøgte ikke har bopæl i Grønland, anlægges sagen, hvor sagsøgte har ophold, og i § 3 nævnes, at det er tilladt i sager angående formueretsforhold at sagsøge ham i den retskreds, hvor han har gods. Det er nu noget specielt. Men det er nævnt overfor mig, om der ikke, da der i Grønland findes et stort besejlingsproblem, her kunne opstå retssager i forbindelse med skibe, last og beskadigelse heraf, hvor det ikke ville være umiddelbart indlysende, at sagerne skulle underkastes retsbehandling i Grønland, men der måske burde være en appelinstans eller en instans mere, f. eks. Sø- og Handelsretten. Jeg nævner det blot.

Kapitel 2 indeholder de fælles bestem-